

*Handläggare:
Magnus Liljegren*

Folkhälsopolicy för Stockholms läns landsting

Ärendet

Hälso- och sjukvårdslagen med sina förarbeten ålägger sjukvården ett ansvar för förebyggande arbete inom den egna verksamheten samt ett uppdrag att överföra kunskap om samband mellan samhälle, hälsa och ohälsa. I förarbetena till lagen ålades landstingen att utveckla det man kallade samhällsmedicin, vilket skulle bestå av tre medicinska grundområden: miljömedicin, yrkesmedicin och socialmedicin. Den samhällsmedicinska verksamheten skulle syfta till att just stödja utveckling av kunskaper om sambandet mellan samhälle, beteende och hälsa-ohälsa-sjukdom samt öka möjligheten till förebyggande insatser.

I enlighet med detta lade i början av 1980-talet dåvarande HSN och Landstingsstyrelsen en plan för sin samhällsmedicinska verksamhet. Denna plan följdes i allt väsentligt under de närmaste 10 åren men kom aldrig att revideras i enlighet med den fortsatta utvecklingen. Den struktur som initialt byggdes för att utveckla och implementera folkhälsoinsatser och sprida samhällsmedicinsk kunskap har inte heller kunnat vidmakthållas och revideras när beställarutförarsystemet infördes. Under flera år har behovet av att forma en ny policy och nya strategier diskuterats i avvaktan på att nationella folkhälsomål skulle utarbetas. Detta har nu skett och de antogs av riksdagen i april 2003. (Bilaga 1)

Den 14 november 2003 presenterades den nya Folkhälsorapporten för Stockholms län. Rapporten visar trenderna när det gäller befolkningens hälsa och är tänkt att vara underlag för prioriteringar i arbetet med folkhälsa liksom för utveckling av handlingsplaner. Rapporten visar att det i storstaden finns risker, vilka med stor sannolikhet kommer att generera sjukvårds- och läkemedelskonsumtion som exempel kan nämnas en ökning av övervikt, alkoholkonsumtion, psykisk ohälsa, allergier och sjukskrivning.

Folkhälsorapporten pekar tydligt på behovet av att aktivt, i samverkan med andra aktörer, påverka levnadsvanor och miljö för länets invånare inom ramen för ett systematiskt folkhälsoarbete. Rapporten pekar också på behovet av systemförändringar i hälso- och sjukvården för att anpassa den till befolkningens behov och göra den långsiktigt ekonomiskt hållbar. Behovet av systemförändringar i hälso- och sjukvården understryks ytterligare av Hälso- och

Bilagor:

- 1 Elva målområden för folkhälsoarbetet
- 2 Plan för policyarbete kring folkhälsofrågor i SLL

sjukvårdsrapporten. Ytterligare trender och behov av förebyggande arbete identifieras i länets Arbets- och Miljöhälsorapporter.

Både internationellt, inom EU och nationellt finns en ökande insikt om sambandet mellan en befolknings hälsa och möjligheten till tillväxt och social utveckling. Det omgivande samhället innehåller bestämningsfaktorer vilka påverkar hälsan på befolkningsnivå, t ex arbetets organisation, miljörisiker, tillgänglighet och konsumtion av alkohol/narkotika och möjligheter till fysisk aktivitet. Förekomsten av hälsa/ohälsa påverkar i sin tur såväl samhällets möjligheter till ekonomisk utveckling och välfärdsutveckling liksom individens möjligheter till välmående.

De nationella folkhälsomålen slår fast de viktigaste samhällliga och beteendemässiga bestämningsfaktorerna för hälsan och betonar behovet av ett brett samhällsengagemang. Decenniers utvecklingsarbete både i Stockholms län, nationellt och internationellt, har visat att sjukvården inte ensam kan åstadkomma allt som behövs för ett lyckat hälsofrämjande och förebyggande arbete. Den centrala tanken i de nationella folkhälsomålen är att alla politiska områden förväntas bidra i arbetet.

Inom SLL betyder detta att folkhälsofrågorna lyfts och inte bara är en angelägenhet för hälso- och sjukvården, utan för koncernens alla förvaltningar. För arbetet med folkhälsopolicyn krävs en horisontell samverkan kring utvecklingsarbetet som omfattar alla SLL:s verksamheter. För implementeringen av policyn krävs en vertikal ansats som omfattar alla nivåer av verksamheterna.

Syftet med att ta fram en folkhälsopolicy är således att i intern och extern samverkan ta fram ett styrdokument för ett långsiktigt folkhälsoarbete inom Stockholms läns landsting.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsutskottet föreslås besluta

att föreslå landstingsstyrelsen besluta att ge hälso- och sjukvårdsutskottet i uppdrag att ta fram förslag till folkhälsopolicy för Stockholms läns landsting

Förvaltningens synpunkter

Behovet av en folkhälsopolicy för Stockholms läns landsting måste anses vara stort. Tillskapandet av nationella folkhälsomål gör att Stockholms läns landsting behöver ta ställning till i vilken grad dessa påverkar den egna verksamheten.

Folkhälsoarbetet i sig kräver samling, samverkan och långsiktighet för att ge resultat. Samling kring prioriterade områden, samverkan internt och med externa aktörer och ett långsiktigt uthålligt folkhälsoarbete. En landstingsgemensam folkhälsopolicy är en förutsättning för att detta ska kunna uppnås.

Lars-Bertil Arvidsson

Sören Olofsson